

Pedagogisk plan

INNHold

PEDAGOGISK PLAN.....	2
ORGANISERING.....	3
PEDAGOGISKE OG PRAKTISKE PRINSIPPER.....	4
BARNs MEDVIRKNING.....	5
HVORDAN TAR VI VARE PÅ HVERT ENKELT BARN?.....	6
OBSERVASJONER	6
INNHold OG ARBEIDSMETODER	7
HVA ER ET GODT BARN? HVA ER EN GOD BARNDOM?.....	8
BARNs SOSIALE KOMPETANSE.....	9
BARNs UTVIKLING	10
Ett-åringen.....	10
To-åringen.....	11
Tre-åringen.....	12
Fire-åringen.....	13
Fem-åringen	14
FAGOMRÅDENE.....	15
Hvorfor skal vi arbeide med fag i barnehagen?	15
De sju fagområdene	16
Kommunikasjon, språk og tekst.....	16
Kropp, bevegelse og helse	16
Kunst, kultur og kreativitet	16
Natur, miljø og teknikk.....	16
Etikk, religion og filosofi.....	17
Nærmiljø og samfunn	17
Antall, rom og form	17
PLANLEGGING OG TILRETTELEGGING	18
EVALUERING.....	18

Pedagogisk plan

PEDAGOGISK PLAN

Alle barnehager er pålagt, gjennom Lov om Barnehager -05, pgf. 2, 9. ledd, å fastsette en årsplan for den pedagogiske virksomheten. Vi har valgt å kalle denne delen for pedagogisk plan. Den legger rammene for vårt arbeid.

Den pedagogiske planen har to viktige funksjoner:

- ◆ Den skal være et grunnlagsdokument og et arbeidsredskap for personalet i barnehagen. Den skal være et utgangspunkt for samarbeid med foreldrene. Den pedagogiske planen skal bidra til å styre og vurdere det som foregår i barnehagen
- ◆ Den skal gi konkret og profesjonell informasjon om barnehagens pedagogiske arbeid til eiere av barnehagen, politikere, ansatte i kommunen, barnehagens samarbeidspartnere og andre interesserte.

Den pedagogiske planen skal bygge på Rammeplan for barnehager, et dokument utarbeidet av Kunnskapsdepartementet -06. Planen skal også bygge på eierens virksomhetsplan. Den pedagogiske planen danner grunnlaget for videre utarbeidelse av en handlingsplan.

Den pedagogiske planen er en fast plan som blir laget en gang og som evalueres jevnlig. Her dokumenteres de pedagogiske prinsippene for virksomheten.

...våre barnehager skaper framtida

Pedagogisk plan

ORGANISERING

Med grunnlag i vårt pedagogiske syn på barn og barndom har vi organisert barnehagen i åpen hverdag der barna er sammen på tvers av alder og i stor grad selv velger sine aktiviteter. Likevel finnes grenser og regler som de voksne må rettlede barna i. Aktivitetstilbudet skal tilrettelegges slik at alle barna får utfordringer tilpasset sin alder og sitt utviklingsnivå.

Antall barn og hvilke barn som befinner seg i de forskjellige rommene vil variere etter hva slags aktivitet som skal foregå. Ofte blir det slik at barna selv velger hvilke aktiviteter de vil delta i.

Det foregår en kontinuerlig observasjon av barnas aktiviteter slik at ingen skal falle utenfor. Dersom de samme barna velger samme aktivitet hele tiden, er det viktig at de stimuleres til å utvide erfaringsområdet sitt.

Selv om det er slik at alle fagområdene finnes i alle barnehagens aktiviteter og hverdagsliv hele tiden, vil vi gjennom temagrupper, gi barna opplevelser og erfaringer som er riktige for deres utvikling. Ettersom barna er i alle aldre, vil aktivitetene variere ganske mye, både i hyppighet og omfang. De voksne som planlegger for en aktuell temagruppe, må ta hensyn til barnas alder og utviklingsnivå. Dette betyr at i noen aktiviteter kan mange barn delta, mens de i andre deles opp i mindre passende grupper.

I hver kalendermåned foregår det aktiviteter i alle temagruppene samtidig. Det er et ansvar for de voksne å sørge for at alle barna får tilbud innen alle fagområdene over en periode.

Når det gjelder barnas muligheter til å gjøre egne valg og erfaringer i det daglige blir det på samme måten, det må hele tiden tilpasses barnas alder og utvikling. De skal hele tiden få utfordringer som kan trekke dem litt videre, men ikke større enn at de har en mulighet for å lykkes. Måten planene gjennomføres på og hvor styrende dagsrytmen er, vil avgjøre om barna skal erfare at de har direkte innflytelse i dagliglivet på bruk av tiden og valg av innholdet i barnehagen

Dette er også bakgrunnen for at vi har valgt å smøre mat i barnehagen hver dag. Barna får, i tillegg til at det er hyggelig og populært å sitte sammen og smøre mat, en trening i å samarbeide og å kommunisere med andre, både for å gi og få, og de får selvsagt en trening i å smøre maten sin selv. Også her foregår det på forskjellig måte etter barnas alder, men det er viktig at flere aldersgrupper er sammen, fordi det ligger mye læring i å se på de andre.

Pedagogisk plan

PEDAGOGISKE OG PRAKTISKE PRINSIPPER

Vi har ingen avdelinger fordi vi tror at barn i forskjellig alder og utvikling har mye å gi hverandre.

Vi har faste voksne som har ansvar for de forskjellige garderobene og passer på at barna får sine behov for mat, søvn og hvile, bleieskift etc.

De voksne samarbeider på tvers av garderobebaser fordi vi tror at barn har godt av å bli kjent med flere voksne.

Vi har egne aktivitetsrom, formingsrom, lekerom, familielekerom, leserom, gymrom, bråkerom, osv. fordi vi vil lære barna å velge aktiviteter selv.

Vi tror at læring best skjer når barna holder på med ting de selv velger.

Vi har ikke faste tider for styrte aktiviteter fordi vi tror at læring best foregår når barna er motivert, og er med på å velge tidspunkt.

Vi tror at spontane voksne er de beste lærerne.

Vi lar barna spise når de er sultne, selv om vi har et fast måltid, fordi det er med på å la barna bli kjent med seg selv og sine egne behov.

Vi lar barna til en viss grad bestemme om de vil være ute eller inne, men vi motiverer barna til å være ute minst en gang om dagen.

Det er de voksnes oppgave å rettlede og motivere barna, og hjelpe dem til å ta egne valg.

Selv om barna får gjøre sine egne valg, betyr det ikke at det ikke finnes regler og grenser, men vi vil ha regler og grenser som barna forstår, og som er nødvendige for fellesskapet.

Det er like viktig å lære av konsekvensene av egne valg, som å gjøre valgene.

Vi tror på et nært samarbeid med de enkelte foreldre, og legger stor vekt på den tiden barna kommer og går.

Vi praktiserer en utstrakt fleksibilitet i tildeling av plasser fordi vi mener at samværet med foreldrene er svært viktig, og vil tilrettelegge for at dette kan være maksimalt.

Vi har stor respekt for foreldrenes ønsker, og tilfredsstill disse så langt vi kan.

Dersom barna er syke har de det i utgangspunktet best hjemme, men vi strekker oss langt for å tilfredsstille ønsker om å gi nødvendige medisiner. Dette kan være medisiner for kroniske sykdommer, eller fullføring av div. medisinkurer f.eks. penicillin etc. Da er barna som regel friske nok til å være i barnehagen. Det skal alltid være barnas beste som er utgangspunktet

BARNES MEDVIRKNING

Rammeplan for barnehager sier følgende:

”1.5 Barns medvirkning

Barn i barnehagen har rett til å gi uttrykk for sitt syn på barnehagens daglige virksomhet.

Barn skal jevnlig få mulighet til aktiv deltakelse i planlegging og vurdering av barnehagens virksomhet. Barnets synspunkter skal tillegges vekt i samsvar med dets alder og modenhet.”

(Barnehageloven § 3 Barns rett til medvirkning)

Barnehagebarn er i høy grad kompetente til å skape kunnskap og mening i sitt liv. Det handler om å bli anerkjent. Anerkjent som et menneske. Et menneske som skal få lov til å uttrykke egne opplevelser gjennom ord og kropp.

Medbestemmelse handler om mer enn å få velge å være ute eller inne.

Medbestemmelse handler om retten til å få sin stemme hørt!

Medbestemmelse handler om å oppleve anerkjennelse for egne tanker og meninger! Medbestemmelse er å oppleve at egne tanker og meninger blir hørt!

Medbestemmelse er å oppleve at egne tanker og meninger noen ganger får konsekvenser.

Medbestemmelse er å bli inkludert i fellesskapet.

Å anerkjenne barn som likeverdige i et fellesskap av barn og voksne med ulike og til dels sprikende interesser er en stor samfunnsmessig utfordring. Det er vel en utfordring for oss alle sammen privat eller på jobb. Å gi barn rett til medvirkning innebærer å gjøre barns perspektiv gjeldene. Det handler om å anerkjenne barn!

Det er lett som voksen med livserfaring å se på oss selv som eksperter på omsorg, oppdragelse og læring. Gjennom utdannelsen vår lærer vi hvordan barn utvikler seg og hvilke stadier de skal igjennom etter boka. Hver dag får vi bekreftelser på hvordan det normale barnet er styrende for den pedagogiske virksomheten, der vi voksne vet hva som er det beste for barna. Mål og innhold handler ofte om hva barna skal lære, tilpasses og stimuleres til for å bli kompetente! Makten er hos de voksne! Å dele eller gi fra seg makt handler om å være kritisk til de vi selv gjør – til å våge og tørre å la seg påvirke og utfordre!

Nå er det en gang sånn at vi voksne har mer erfaring og kunnskap enn barn. Det er derimot ikke alltid sånn at all vår erfaring og all vår kunnskap er relevant for dagens barn.

For barn er eksperter på en ting – de er eksperter på å være barn!

Medbestemmelsesparagrafen i rammeplanen krever kloke og kompetente voksne som har fagkunnskap og innsikt i hvordan barn uttrykker seg med ord og kropp. Dersom vi dokumenterer livet i barnehagen og reflekterer over disse sammen med barna vil barna få mulighet til å si noe om sin egen hverdag. De har muligheten til å planlegge og vurdere sin egen hverdag og de blir reflekterte over egen praksis. Vi mener at barna på den

måten blir trygge på seg selv – får selvtillit – og kan stå for de valgene de gjør senere i livet.

Pedagogisk plan

HVORDAN TAR VI VARE PÅ HVERT ENKELT BARN?

Barnehagen vår er organisert i baser. De ansatte er spredt rundt på de forskjellige basene. De pedagogiske lederne for minst ett år av gangen mens assistentene kan bli flyttet oftere, men vi tilstreber størst mulig stabilitet.

For å kvalitetssikre at det enkelte barn blir ”sett” og fulgt opp maksimalt, har vi faste voksne som har det daglige praktiske ansvar på hver garderobebase. Dette vil si at faste voksne har ansvar for det enkelte barns rutiner og rytme med hensyn til mat, søvn, medisiner, bleier, av- og påkledning, foreldrekontakt, observasjoner etc.

Ved at flere voksne på ulike områder har ansvaret for barna (jmf baser, temagrupper og frileik) er vi flere som informerer og formidler våre ideer og tanker til hverandre og foreldre slik at vi får et mest mulig helhetlig bilde av hvert enkelt barn.

Vi mener enkeltbarn blir veldig synlig i landskapet med denne organiseringen. Enkeltindividene viser seg tydeligere og hvert enkelt barns særtrekk viser seg raskt. Med bakgrunn i prinsippene våre blir hvert enkelt barns personlighet fremtredende og barna får styrket sin selvfølelse gjennom hele tiden å bli konfrontert med seg selv, hva de vil, ønsker, har behov for og hvorfor.

OBSERVASJONER

Vi observerer kontinuerlig alle barn gjennom hele året. Pedagogene har ansvar for å veilede annet personale i pedagogisk observasjonsmetode. Dette foregår slik at alle får ansvar for å observere barna. Forut for dette har alle som ikke kjenner observasjon som metode fått opplæring i barns særtrekk for de enkelte utviklingstrinn. På denne måten vil vi sikre at hvert barn får en individuell gjennomgang, og sammen med øvrig personale og foreldrene vil vi legge til rette for det enkelte barn.

INNHold OG ARBEIDSMETODER

Diktet under er skrevet av Yngvil Armand. Det handler om den gode barndom i barnehagen.

BARNEHAGEN SKAL BIDRA TIL AT BARNA....

Barnehagen skal bidra til at barnet blir et godt barn.

Det er litt av en bestilling.

Tror vi så at denne rammeplanen, dette bestillingsverket på gode barn, at den er et nytt program som vil ta mer tid fra oss?

Jeg liker rammeplanen, jeg. Jeg leser den som en god bok med lykkelig slutt.

Jeg vet jo at det ikke er så lett, selv for gode pedagoger; å lage gode barn.

Men inne i den grønne boka er det liksom der alt sammen, en føljetong av ting vi har samlet og gjort gjennom – tid.

Og jeg tenker: Det handler jo ikke om noe annet enn livet. Det er bare ordene som kan få oss til å tro noe annet.

Sanseintegrasjon, språkstimulering, lekepedagogikk, kvalitetsvurdering, problematisering, nettverk, utviklingsplan, progresjon, profesjonalisering, basiskompetanse, kontinuitet, relasjonsutvikling.....

Hvis det er livet det handler om, da vasser vi i fagområder:

De er overalt. Hele jeg er et fagområde, med fjøflekker og drøvel, hår og tær: På hakesmekken i den grønne boka ligger områdene som små grøtklatrer.

Inne i én ser jeg ungene bære froskeyngel i bøtter og spann og gensere. I en annen er en fireåring på vei ut i komposten med appelsinskall. I en tredje ser jeg støvsugeren som en annen fireåring brukte til å støvsuge sandkassa med. Den kunne ikke repareres etterpå. Men det var vel teknisk trening.

Barna våre skal ut i jungelen. Det er ikke det det står i den grønne boka, men vi som har tilgang på media og har unger vet at det er dit de skal, og at de må rustes.

Men på den ene siden: ikke forberede dem for mye. Og på den andre siden: ikke for lite heller: Hva skal vi ruste ungene med i jungelen? De skal: Klare å legge bånd på seg

*Lære å sette pris på andres nærvær
Vite forskjell på rett og galt
Vite at man kan noe det er fint å kunne
Vite at man er god for noen
Vil så gode barn klare seg i jungelen?*

*Vi har ikke så mye å skamme oss over, spør du meg
Mange av oss har vært gode, fantasifulle, lekne, tålmodige.*

*Vi har brent for noe vi har villet dele med ungene
Vi har lagt sjela vår i jobben.
Men vi har kanskje vært dårlige til å skilte veien og forklare sammenhenger.*

*Det så tilfeldig ut, det vi gjorde.
Men det er nå engang sånn at vi har valgt å oppdra ungene i institusjoner i stedet for i Bakkebygrenda og i gata blant håndverkere og fylliker og husmødre og småbutikker.
Det er kanskje et dårlig valg.*

*Desto viktigere blir det å fylle barnehagene med spenning, omsorg, latter, opplevelser og kunnskaper.
Den grønne boka kan være grei å ha som visjon.
Uten visjoner blir barnehagedagene steintunge med sine influensaer, dårlige rygger, vanskelige liv, bråkete unger, rot og skitne omgivelser, kravstore foreldre, lav kvinnelønn, dårlig selvtillit og hele pakka.*

Midt i pakka finnes også vennskap, voksne med sans for unger og galenskaper, overnattingsturer, bål i skauen, nisser på loftet, latter, malte fjes, tålmodighet, gledesutbrudd. Til og med litt spenning i all sikkerheten.

Det er livet, tiden og hverdagene dette. Ikke to temauker med ferdigtygde svar. Det er å puste inn opplevelser, og å puste ut lek. Være tilstede i eget liv.

Det er vanskelig å være pedagog. For man må glemme at man er det mens man er det.

Etterpå vet man at det var det man var.

Yngvil Armand

HVA ER ET GODT BARN? HVA ER EN GOD BARNDOM?

Vi voksne i barnehagen arbeider mye med holdninger og syn på barn og en god barndom.

Vi tror på at en god barndom er en tid hvor barn får være barn, de må få utvikle seg i sitt tempo og bruke sine metoder for å tilegne seg kunnskap. Barnas viktigste redskap er leken.

Gjennom leken

- Skaffer barn seg erfaringer
- utforsker barn ting omkring seg
- skaffer barn seg kunnskaper om hvordan ting henger sammen og hvordan de virker
- finner barn ut hva som er, og hva som ikke er akseptabel adferd
- lærer barn seg samspill med andre barn og voksne
- bearbeider barn inntrykk og tester ut sine uttrykk.

Barn arbeider hele tiden, og deres metoder er utforskning og lek. Hvert barn har sin metode, sitt tempo og sin rekkefølge på det de skal tilegne seg. Dette er det viktig å huske på og ta hensyn til for voksne som omgås barn, og spesielt for oss som arbeider med barn.

Så kan man spørre seg, hva er den voksnes rolle i samvær med barn?

Ordet pedagog betyr egentlig ”den som følger sin elev til lærestedet”, en som går ved siden av og legger til rette, en som forklarer, svarer på spørsmål, hjelper til med å finne veien til lærdommen og som gjør lærdommen tilgjengelig.

I tillegg sier Søren Kierkegaard; *“For i sannhet å kunne hjelpe en annen må jeg forstå mer enn han, men likevel først og fremst forstå det han forstår. Så lenge jeg ikke gjør det, hjelper det ham ikke i det hele tatt at jeg forstår mer.”*

Dette er viktig å legge vekt på, fordi det betyr at vi voksne som forstår mer, først og fremst må forstå hva barna forstår! Det er dette som legger grunnlaget for vårt pedagogiske arbeid i barnehagen for å nå våre og Rammeplanens mål, nemlig å skape gode vekstvilkår for barna.

De voksnes rolle i barnehagen er å legge til rette aktiviteter slik at barna kan skaffe seg gode og allsidige erfaringer, og gjennom erfaringene skaffe seg kunnskaper, slik at de står godt rustet til å møte senere utfordringer.

I dette arbeidet blir organiseringen av barnehagens hverdag, og av barnehagens aktiviteter det viktigste.

BARNES SOSIALE KOMPETANSE

Barns sosiale utvikling er et av barnehagens viktigste områder. Disse barna skal en dag bli store barn og siden skal de bli voksne. Det er mange mellommenneskelige spilleregler som de må kunne. En kjent person innen barnehagepedagogikk, Berit Aanderaa, sier i en av sine bøker at barnehagen skal kvalifisere barna for morgendagen. Dette betyr at det hviler et stort ansvar på oss som arbeider med barn i barnehage, og vi må dette ansvaret på alvor. Ut fra dette har vi laget vår egen visjon, vårt eget motto "Vi skaper framtida".

ta

Dette er noe av bakgrunnen for vår måte å organisere barnehagen på. Som en åpen arena hvor barn møter forskjellige barn og forskjellige voksne hvor de må gjøre noen valg og noen erfaringer som de kan vokse på. Når de skal ut av barnehagen og inn i en større verden har de skaffet seg noen ferdigheter i å omgås andre mennesker. De må også ha lært seg å tolke inntrykk de vil møte slik at de kan gjøre de riktige valgene og få positive opplevelser. Vi tror på at barn allerede som små trenger egne erfaringer som de kan bruke i sin utvikling for senere å kunne gjøre de riktige valgene.

For å kunne møte verden med et positivt utgangspunkt trenger barna å utvikle et positivt syn på seg selv, de trenger å være trygge på at de selv er verdifulle og at de har mye å bidra med til fellesskapet. De må ha tro på at samfunnet har bruk for nettopp dem. Barn i tidlig barnehagealder har vanligvis stor selvtillit. Verden dreier seg stort sett om dem selv, og de møter verden med et åpent sinn. De er overbevist om at nettopp de er en gave til verden (og det er de jo!), og de smiler til alle. Det er først senere når de blir større og har fått litt større horisont og de har gjort noen negative erfaringer at de begynner å forstå at de folk må innordne seg hverandre, og at et samfunn bygger på samspill. Det hadde kanskje vært en bedre verden dersom de kunne beholde troen på at de hver for seg er en gave til verden, og at verden har bruk for hver enkelt av dem. Dessverre er det ofte vi voksne i vår uforstand som tar fra dem denne troen på seg selv ved at vi ikke er så flinke til å hjelpe dem til å bygge på det positive de har. Vi er ofte så opptatt av å rette på de feilene de gjør at vi glemmer å bemerke de gode tingene. Dette er det svært viktig at vi som arbeider med barn er oppmerksomme på mens de enda har dette naive i seg.

Våre aktiviteter har blant annet sosial utvikling som det viktigste målet. Dette gjenspeiler seg i våre pedagogiske prinsipper og i vår formålsparagraf. Vi vil være med i samfunnsdebatten om hvordan vi skal snu den negative utviklingen som skjer i vårt samfunn med økt voldsbruk og kriminalitet. Vi mener at i enkelte tilfeller kan man allerede i barnehagen se barn i faresonen, og at vi må starte arbeidet der. Vi må legge stor vekt på barns sosiale utvikling hos alle barn fra de er født.

Pedagogisk plan

BARNES UTVIKLING

For å kunne planlegge for de ulike alderstrinnene er det viktig å ha en del basiskunnskap om ulike utviklingstrinn i førskolealderen. Førskolelærerne i barnehagen har utdannelse innen barns utvikling og er også trent i å observere, planlegge og tilrettelegge for ulike nivåer i barns fysiske, psykiske og sosiale utvikling. Assistentene har ofte gjennom mange år vært med på denne planleggingen og har derfor bred erfaring og forutsetninger for å delta i dette arbeidet.

Vi har tatt med en del lett gjenkjennelige trekk ved de forskjellige aldrene. Det er disse trekkene det er viktig å kunne se i planleggingen og tilretteleggingen av aktiviteter i barnehagen. I tillegg kommer individuelle ulikheter som selvfølgelig også er en stor del av det pedagogiske arbeidet.

Ett-åringen

Nysgjerrig på alt! Ingenting er for lite eller ubetydelig for å fange hans interesse. Han har ikke lang hukommelse og kan ikke se fremover. Han lever fullstendig her og nå. Han liker å utforske kroppen sin. Liker å klatre, åle, krype, smyge seg overalt. Innunder sofaen, inn i bokhylla og opp på stolen. Han lærer hele tiden begreper som "innenfor", "utenfor", "under" og "oppå".

Ettåringen er engstelig for at mamma og pappa skal forsvinne ut fra synsfeltet, men begynner å bli mer og mer utforskende på omverdenen selv. Han kan foreta lange utflukter på egenhånd, så lenge han har kontrollen og kan komme tilbake når han vil. Ettåringen vil gå selv. Han vil ikke holde hånden og kan virke uinteressert i kroppskontakt. Det som er tilfelle er at han vil teste om han tør å begi seg av gårde på egenhånd for så å finne tilbake til trygge mennesker han kjenner godt.

Etter en stund med frigjøring kan ettåringen bli engstelig og "klengete" igjen. Han vil bare være enda mer trygg på at noen er der for han når han trenger det. Det er viktig å ikke avvise ham nå så vil han snart være på full fart ut i verden igjen. For de trygge voksne er jo der.

Ettåringen har sterke følelser som gjerne blir uttrykt i et voldsomt spekter. Han kan veksle mellom gråt og latter på sekunder og er veldig lett å avlede. Ettåringen trenger lette, bestemte beskjeder og det går ikke an å "oppdra" han med ord. Da vil han antagelig se på det som en lek og herme etter deg. Det er viktig å vise i handling hvor grensene går, hva som er farlig og hva som er forbudt.

Pedagogisk plan

To-åringen

Ingenting er umulig! Hun behersker alt – i følge henne selv. Spør du henne om du skal hjelpe henne svarer hun ”Nei!” Dette er et morsomt ord og det faller helt naturlig. Hun er opptatt av å markere sin selvstendighet, for å vise at man saktens *kan* og *vet hva man vil*. Toåringen vil gjerne være stor og kunne selv. Hun vil stadig prøve ut grensene for hva hun greier.

Toåringen har kroppen i fin balanse – hun løper heller enn å gå. Hun kan kunster som å hoppe med begge bena, stå på ett ben, gå på tå, gå baklengs m.m. Hele måten hennes å bevege seg på uttrykker aktivitet og livslust.

Toåringen er uberegnelig når det gjelder rutiner. Hun kan gi opp overfor den mest bagatellmessige motstand. Men for det meste går det fint å lirke og avlede. Ofte må man leke henne gjennom alle de hverdagslige gjøremålene. I denne alderen trengs det ritualer for å få orden på tilværelsen. Ting skal være på en bestemt måte. Toåringen skaper selv sine ritualer omkring det meste som skjer i løpet av dagen. Forandringer i ritualene kan utløse utbrudd.

Toåringens følelsesutbrudd kan være mer eller mindre heftige men at de kommer kan man være sikker på. Når raseriet har lagt seg er det som om hun har fått nye krefter og leker videre som om ingenting har skjedd.

Toåringen kan og vet en hel del men hun har ikke vurderingsevne. Hun kan ikke beslutte eller velge. Det må de voksne hjelpe henne med. Men det er viktig å være var på hennes nyervervede selvtillit. Hun vil stadig ha en ”redsel” for å oppdage at hun faktisk ikke kan i det hele tatt – og en lengsel om å få være liten, liten baby og få masse kjærighet og omsorg.

På den ene siden er toåringen opptatt av å få foreldrenes kjærighet bekreftet. Hun kan være alles solstråle og kilde til glede – rolig, harmonisk og medgjørlig – ”perioden med villig lydighet”. Barnet elsker å hjelpe til og få ansvar. På denne måten øver barnet på de første moralbegrepene. Hun lærer seg hva som er riktig og galt ved å iaktta reaksjonene til menneskene rundt seg.

Toåringen liker rollelek og er opptatt av alt som skjer her og nå og gjør ”rolleleksituasjoner” ut av det meste. Hun husker godt og kan begynne å interessere seg for form og farge. Hun kan snart skille mellom farger og har en viss følelse av ”mitt og ditt”. Hun leker fortsatt parallelt med andre barn og forstår ikke begreper som ”å være rettferdig”, ”snakke sant” eller ”vente på tur”. Hun er interessert i ord men ikke lange forklaringer. Språket er i voldsom utvikling i denne tiden.

Pedagogisk plan

Tre-åringen

”Her er jeg! Se på meg!” 3-åringen har ingen problemer med å plassere seg i sentrum for omgivelsenes oppmerksomhet. Og er faktisk ganske uimotståelig i sin nyervervede sikkerhet. Å være tre år er å leve i en mye mer stabil verden enn bare for et halvt år siden. Han er tryggere i seg selv og kan rette sin styrke og interesse utad.

Treåringen handler og greier mange av de hverdagslige gjøremålene på egen hånd, og han kan masse. Han kan sykle på trehjulssyssel, hoppe jamfottes, drikke med sugerør og skru av flaskekorker for eksempel. Han kan dekke bord og sortere oppvask og han deler villig ut ”en til hver”.

Han kan gå på do alene – med litt hjelp. Treåringen er som oftest tørr, i hvertfall om dagen, og han mestrer toalettbesøkene sine bedre og bedre på egenhånd.

Treåringen har ofte en meget bestemt oppfatning om hvordan saker og ting skal gå for seg. Bit for bit er den ubegripelige omverdenen blitt mer forståelig. Nå vil han ha orden i kaoset og tingene på rett plass. Ikke på voksenvis så klart, men han vil at alt skal være likt fra gang til gang. Han vil ha rutiner.

Fortsatt er en stor del av leken ”parallellek”, det vil si at barna leker side om side, men hver for seg. Men rolleleken, der flere barn er innblandet, blir mer og mer vanlig. Leken kan pågå i lange stunder av gangen.

Treåringens verden befolkes ofte av farlige vesener som spøkelses og krokodiller. Treåringens måte å tenke på er magisk. Alt kan skje. Han kan bære redd for de mest uventede ting: for å bli skylt ned i toalettet, sugd inn i støvsugeren, forsvinne ut med badevannet. Ved å leke og fantasere lærer treåringen å håndtere redselen. Han kan leke at han er en tiger. Det er en fin måte å takle problemet på.

Liksomvenner dukker ofte opp i 3-åringens verden. De fungerer som beskyttelse og trøst. De kan være modige stedfortredere når man føler seg liten og redd. Å benytte seg av fantasien på denne måten er en konstruktiv måte å håndtere konflikter på. Liksomvennene er en del av familien for kortere eller lengre periode.

Språket er nok den aller største gleden i treåringens liv. Han elsker alle nye ord han lærer og han elsker sanger og eventyr. Ordforrådet vokser raskt. Han kan tenke abstrakt, han mestrer enkle tidsbegreper som ”da”, ”siden” og ”i dag”. Men ”i går” er alt som skjedde tidligere og ”i morgen” er det som kommer til å skje. Tid er vanskelig og årsak/virkning er også vrient å forstå. Treåringen husker og kan gjøre seg forestillinger. Det går an å forberede ham på hendelser utenom det vanlige, som tannlegebesøk, turer og reiser.

Pappa og andre mannspersoner i nærheten av barnet er svært viktige for den lille gutten nå (mamma tilsvarende for jenter). Han har begynt å oppdage at det er forskjell på gutter og jenter, mødre og fedre. Treåringen er intenst opptatt av å prøve å finne ut hva kjønnsstilhørighet innebærer. Det er store og tydelige forskjeller i gutters og jenters lek, motorikk og uttrykk. Det er ofte de overdriver rollene for å gjøre dem tydelige. Det er viktig for jenta å vite at hun er jente og for gutten at han er gutt.

Pedagogisk plan

Fire-åringen

Fireåringen er seg svært bevisst at hun er stor nå! Et halvt år er en evighet i hennes liv og det som skjedde for et halvt år siden skjedde ”da hun var liten”. Følelsen av å være stor fyller henne med stolthet og glede. Den fører ofte til overmot og resulterer ikke sjelden i en viss geskjeftighet.

Hun er fornøyd med det meste, fireåringen, bombesikker på alt og nysgjerrig på alt. Motorisk blir hun stadig sikrere. Ofte kan hun sykle på tohjuls sykkel. Med hele kroppen i fullstendig konsentrasjon og med blikket rettet stivt fremover sykler hun frem og tilbake, frem og tilbake, i timevis. Hun kan kaste og ta imot ball, balansere på en strek, hinke på ett ben og løpe oppover en trapp. Hennes siste kunststykke er å stupe kråke.

Finmotorikken er også velutviklet. Hun kan tegne sirkel og kryss og hun kan tegne en strek tvers over arket. Hun kan telle til tre og gi ”to ting til hvert av barna”.

Hun søker stadig utfordringer og har ikke så ofte behov for å melde seg for ”basen” som før, men hun er seg sterkt bevisst at den finnes. Hun elsker familien sin og tar for gitt at alle familier ser likedan ut. Hun har lært seg et mønster for å takle ulike situasjoner og har begynt å få samvittighet, en indre ordensmakt som kan være temmelig streng i blant, og iblant også svært generøs, alt etter hva hun synes situasjonen krever.

Som sosialt vesen har fireåringen gjort store fremskritt. Hun velger vennene sine og leker bedre med visse barn enn med andre. Mange langvarige bestevennforhold starter i fireårsalderen. Fireåringen har ofte et åpent sinn. Det er lett å finne venner, selv i nye sammenhenger.

Fireåringens lek blir mer og mer organisert, ofte omkring et eller annet lekemateriale. Det er nå gruppeleken skyter fart. Barna blir enige om lekens tema og regler, og det settes opp rolleliste. Begreper som gjensidighet og kompromiss begynner å få et innhold i denne alderen. Fireåringens verden er en vidunderlig blanding av fri fantasi og sunn fornuft. På liksom kan bli på ordentlig – hvis man bare gir det en sjanse.

Det går utmerket å føre lange samtaler med en fireåring. Hun venter på svar, hun kan spinne videre på et tema. Hun liker å snappe opp morsomme ord og vendinger som hun kanskje ikke helt forstår meningen med. Hun har også lært seg at visse ord har en helt spesiell virkning på voksne. Hvis hennes ”faen” eller ”tiss-bærsj-promp” vekker stor oppstandelse, kommer hun til å benytte dem så ofte hun kan. Til forskjell fra treåringen kan hun snakke samtidig som hun gjør noe annet, mens hun går, spiser, kler på seg. Resultatet er ofte at hun prater uavbrutt, fra morgen til kveld.

Pedagogisk plan

Fem-åringen

Femåringen er sosial og sugen på kontakt. Han er omtenksum og kjærlig, slik man er når man er i balanse og er trygg i seg selv. I denne alderen er det som om puslebitene har falt på plass og barnet tar en pause for å fordøye erfaringene sine og gi seg i kast med alle sine nyvunne ferdigheter. Han er en mild liten person, stort sett fornuftig, tjenestevillig og ansvarsfull.

Femåringen har nådd sluttstadiet i førskolealderens motoriske utvikling. Han planlegger bevegelsene sine bedre og mer direkte enn fireåringen. Han bruker motorikken med presisjon og dyktighet, og har god balanse. I kroppsholdning og proporsjoner minner femåringen mer og mer om en voksen. Den litt stabbete småbarnsgangen er borte. Hoftelddet rettes ut. I denne alderen kan man lære seg å gå på skøyter og ski.

Også når det gjelder finmotorikken blir femåringen stadig sikrere. Fingrene blir lengre. Han mestrer knapper og glidelås og tar på seg skoene selv. Han holder pennen i et fast grep mellom tommel og pekefinger. Han kan ofte skrive navnet sitt, men det hender at bokstavene snus bak fram. Mange femåringer interesserer seg voldsomt for bokstaver og noen knekker lesekode i denne alderen. Han er altetende når det gjelder bøker og helst skal det være bøker med store bokstaver. Å bli lest for er herlig.

Femåringen har et ordforråd på omkring 2000 ord. Han kan resonnerer og argumentere. Utbruddene hans er mer språklige enn fysiske. Han begynner å forstå abstrakte begreper og anvender gjerne voksne uttrykk

Femåringen har lært seg mye om samspill og hensyn. Han kan dele. Han kan vike plass og vente til det er hans tur. Han er lydhør for moralske spørsmål og for de normene og vurderingene som råder i omgivelsene. Han har ofte en sterk følelse for hva man får lov til og ikke får lov til å gjøre.

Lekekameratene spiller stadig en større rolle i femåringens liv. Han har begynt å leke med venner også etter barnehagen og i helgene. "Skal vi leke?" sier han til lekekameraten også går de i gang. Han begynner å legge merke til hva andre gjør og hva de har på seg og vil gjerne være likedan.

...våre barnehager skaper framtida

FAGOMRÅDENE

Barnehagen skal gi barn grunnleggende kunnskap på sentrale og aktuelle områder. Barnehagen skal støtte barns nysgjerrighet, kreativitet og vitebegjær og gi utfordringer med utgangspunkt i barnets interesser, kunnskaper og ferdigheter. (Barnehageloven § 2 Barnehagens innhold)

Som tidligere nevnt har barnehagene en egen Rammeplan fra departementet. Denne beskriver hvilke fagområder barnehagebarn skal få kunnskap om, og hvordan stoffet skal formidles til barna. Det legges særlig vekt på at de forskjellige fagene kommer til syne gjennom barnehagens hverdag, og at barna lærer gjennom lek og i forhold til sin alder og utvikling.

Som utgangspunkt for våre aktiviteter med barn ligger barnehagens visjon til grunn. De sosiale relasjonene står i sentrum. I tillegg til å fremme den sosiale utviklingen ønsker vi også å gi barna en tro på at det de presterer er bra og at de må få gjøre sine egne erfaringer. Det er ikke produktet som teller mest, men selve prosessen. Det er viktig å gi barna gode forutsetninger for å lære. I våre barnehager definerer vi gode forutsetninger som blant annet; nok tid – riktig utstyr – glede og humor – tilrettelegging av aktiviteter tilpasset den enkeltes utviklingsnivå – og voksne som kan gi den omsorg og oppmerksomhet de trenger.

Hvorfor skal vi arbeide med fag i barnehagen?

Barnehagens arbeidsmåte er i stor grad tverrfaglig. Derfor vil de sju fagområdene sjelden eller aldri opptre isolert, hverken i gjennomløpende eller periodisk innhold. De vil være vevet sammen med hverandre i glidende overganger. Ofte vil ett av dem være kjernen i et temaopplegg, mens elementer fra et eller flere av de andre kommer inn som hjelpemidler eller sidetemaer.

Ved å utnytte barnehagens tverrfaglige arbeidsmåte og de opplevels- og læringsmulighetene som ligger både i det gjennomløpende og det periodiske innholdet, er det fullt mulig å la hvert fagområde være representert i barnehagens innhold hvert år uten dermed å få et presset tidsskjema, og det er jo nettopp det som er så viktig for oss i vår barnehage; å ikke ha et presset tidsskjema. Hvor dypt en går inn i hvert tema og hvor lenge en arbeider med det, vil blant annet avhenge av barnas alder og ukentlige oppholdstid. Barnas egne interesser og erfaringer er i alle tilfeller et viktig utgangspunkt.

I barnehagen vår planlegger vi for barn i aldersbestemte grupper. Det er voksne blandet fra hele personalgruppen som planlegger for hver sin aldersgruppe. Ettersom vi legger opp til stor valgfrihet ved at alle barn er sammen store deler av tiden de er i barnehagen gjør at det er vanskelig å lage et opplegg som treffer alle aldersgruppene og individuelle behov til enhver tid. Ved å planlegge for bestemte aldersgrupper kvalitetssikrer vi at hvert enkelt barn får et tilpasset opplegg i tillegg til den valgfriheten vi har resten av oppholdstiden.

De forskjellige fagene vil hele tiden være tilstede i alt barn og voksne foretar seg i hverdagen. I følge Rammeplanen skal barnehagepersonalet være seg mer bevisst den læring som foregår, og tilrettelegge aktiviteter slik at barna får en kompetanse. Vårt mål er at barna skal få en kunnskap og læring i barnehagen som gjør dem godt rustet til et møte med verden utenfor. Ved siden av å ha ferdigheter i å omgås og samarbeide med andre mennesker, skal de også være i stand til å forstå verden rundt seg og å ta imot den læring de får på skolen og i livet ellers.

I et av våre mål, som legger vekt på barnas selvstendighet og erfaringer gjennom egne valg, er det nettopp det vi anser som et viktig redskap for å nå dette målet. Dette har også ligget til grunn for vår måte å organisere vårt arbeid med fagområdene.

Pedagogisk plan

De sju fagområdene

Kommunikasjon, språk og tekst

Tidlig og god språkstimulering er en viktig del av barnehagens innhold. Kommunikasjon foregår i et vekselspill mellom å motta og tolke et budskap, og å selv være avsender av et budskap. Både den nonverbale og den verbale kommunikasjonen er viktig for å utvikle et godt muntlig språk. Å få varierte og rike erfaringer er avgjørende for å forstå begreper. Å samtale om opplevelser, tanker og følelser er nødvendig for utvikling av et rikt språk. Tekst omfatter både skriftlige og muntlige fortellinger, poesi, dikt, rim, regler og sanger. Viktige sider ved kulturoverføringen er knyttet til kommunikasjon, språk og tekst.

Kropp, bevegelse og helse

I løpet av småbarnsalderen tilegner barna seg grunnleggende motoriske ferdigheter, kroppsbeherskelse, fysiske egenskaper, vaner og innsikt i hvordan de kan ivareta helse og livskvalitet. Barn er kroppslig aktive og de uttrykker seg mye gjennom kroppen. Gjennom kroppslig aktivitet lærer barn verden og seg selv å kjenne. Ved sanseinntrykk og bevegelse skaffer barn seg erfaringer, ferdigheter og kunnskaper på mange områder. Barns kontakt med andre barn starter ofte med kroppslige signaler og aktiviteter. Dette har betydning for utvikling av sosial kompetanse. Godt kosthold og god veksling mellom aktivitet og hvile er av betydning for å utvikle en sunn kropp. Variert fysisk aktivitet både inne og ute er av stor betydning for utvikling av motoriske ferdigheter og kroppsbeherskelse. Aktiv bruk av natur og nærmiljø gir mange muligheter.

Kunst, kultur og kreativitet

Barnehagen må gi barn mulighet til å oppleve kunst og kultur, og til selv å uttrykke seg estetisk. Å være sammen om kulturelle opplevelser og å gjøre eller skape noe felles, bidrar til samhørighet. Barn skaper sin egen kultur ut fra egne opplevelser. Gjennom rike erfaringer med kunst, kultur og estetikk vil barn få et mangfold av muligheter for sansing, opplevelse, eksperimentering, skapende virksomhet, tenkning og kommunikasjon. Fagområdet omhandler uttrykksformer som billedkunst og kunsthåndverk, musikk, dans, drama, språk, litteratur, film, arkitektur og design. Formidling av kunst og kultur bidrar til å skape fortrolighet med og tilhørighet til kulturelle uttrykksformer.

Natur, miljø og teknikk

Naturen gir rom for et mangfold av opplevelser og aktiviteter til alle årstider og i all slags vær. Naturen er en kilde til skjønne opplevelser og gir inspirasjon til estetiske uttrykk. Fagområdet skal bidra til at barn blir kjent med og får forståelse for planter og dyr, landskap, årstider og vær. Det er et mål at barn skal få en begynnende forståelse av betydningen av en bærekraftig utvikling. I dette inngår kjærlighet til naturen, forståelse for samspillet i naturen og mellom mennesket og naturen.

...våre barnehager skaper framtida

Pedagogisk plan

Etikk, religion og filosofi

Etikk, religion og filosofi er med på å forme måter å oppfatte verden og mennesker på og preger verdier og holdninger. Religion og livssyn legger grunnlaget for etiske normer. Kristen tro og tradisjon har sammen med humanistiske verdier gjennom århundrer preget norsk og europeisk kultur. Norge er i dag et multireligiøst og flerkulturelt samfunn. Barnehagen skal reflektere og respektere det mangfoldet som er representert i barnegruppen, samtidig som den skal ta med seg verdier og tradisjoner i den kristne kulturarven. Den etiske veiledning barnehagen gir barn, må ta hensyn til barnets forutsetninger og det enkelte hjemts kulturelle og religiøse eller verdimesse tilknytning.

Nærmiljø og samfunn

Barns medvirkning i det indre liv i barnehagen kan være første skritt for å få innsikt i og erfaring med deltakelse i et demokratisk samfunn. Barnehagen skal bidra til at barn møter verden utenfor familien med tillit og nysgjerrighet. Den skal legge vekt på å styrke kunnskap om og tilknytning til lokalsamfunnet, natur, kunst og kultur, arbeidsliv, tradisjoner og levesett. Barn skal medvirke i å utforske og oppdage nærmiljøet sitt. Barnas ulike erfaringer fra hjem, omgangskrets og reiser vil kunne gi kunnskap om ulike samfunn. Fagområdet omfatter også mediens betydning for barns hverdag.

Antall, rom og form

Barn er tidlig opptatt av tall og telling, de utforsker rom og form, de argumenterer og er på jakt etter sammenhenger. Gjennom lek, eksperimentering og hverdagsaktiviteter utvikler barna sin matematiske kompetanse. Barnehagen har et ansvar for å oppmuntre barns egen utforskning og legge til rette for tidlig og god stimulering.

PLANLEGGING OG TILRETTELEGGING

Vi har et sterkt pedagogteam som samarbeider om barnehagens samlede pedagogiske innhold, og i tillegg assistenter som til sammen utgjør mye erfaring og kunnskap. Dette gjør oss i stand til å sikre barna det beste utgangspunktet for å nå målet. Omfanget av innhold og barnas aktivitet i barnehagen til enhver tid avpasses etter den tiden man har til rådighet.

Selv om vi ikke har en fast dagsrytme er hverdagen hele tiden under vurdering, for eksempel med tanke på når de planlagte og ønskelige aktivitetene skal finne sted. Glidende overganger mellom aktiviteter og stor frihet blant barna når det gjelder deres ønsker medfører at barn får avslutte det de holder på med. Det er en vanskelig oppgave å sikre barn den omsorg og sikkerhet de har behov for, samtidig som de beholder den nødvendige frihet fra voksen styring. Derfor planlegges arbeidet nøye mens tiden som skal disponeres kan variere avhengig av vær/temperatur, antall barn til stede, hvilke barn som er til stede m.m.. Det tilfeldige og aktuelle har stor plass i hverdagen hos oss. Barna har mulighet til å komme med ønsker og innspill og dette gjør at de voksne må være innstilt på å ta hensyn til barns behov for frihet og spontanitet. Oppdragelse til ansvar handler ikke bare om plikt, men også om frihet. Derfor må barn få ta ansvar på egne vilkår.

EVALUERING

På grunn av vår fleksible organisering, der antall barn og deres type plasser varierer ganske mye i løpet av året, må vi stadig evaluere og justere våre metoder og rutiner. Det sier seg dessuten selv at vårt arbeidsmateriale, som er barna, forandrer seg kontinuerlig etter som barna vokser og utvikler seg, og dette er viktig for oss å fange opp slik at vi kan justere oss etter hvert.

Vurdering og evaluering støtter de voksne i planleggingen. Vurdering kan bidra til å sikre at utviklingen av barnehagen skjer på en bevisst måte. Resultatene av vurderingen legges til grunn for vårt videre arbeid.

Denne evalueringen vil foregå på pedagogmøtene og på personalmøter. Vår barnegruppe er så mangfoldig, og sammensetningen av barnegruppene skifter ganske ofte, slik at det hele tiden er behov for å gjennomgå rutiner og arbeidsmåter for å kunne korrigere kursen dersom det er nødvendig. Det er viktig at ting som ikke fungerer blir endret raskt, slik at vi unngår at slike ting bare "går seg til", da er det ofte vanskelig å få snudd.

Det pedagogiske innholdet blir vurdert og diskutert på pedagogteammøtene og basemøtene.

Evalueringsmetoden vil være å bruke et skjema for didaktisk relasjonstenkning som faggruppene bruker under hele perioden. Her skal det komme fram mål, innhold, aktivitet, forutsetninger og evaluering. På denne måten vil vi få skriftliggjort og dokumentert det arbeidet vi gjør.

